

CERNUELLA VIRGATA (DA COSTA, 1778);

EEN NIEUWE SOORT VOOR FRIESLAND

door

Thijs W. de Boer

In de laatste week van oktober 1984 trof de heer G. van Minnen uit Leeuwarden een voor onze provincie nieuwe molluskensoort levend aan: Cernuella virgata (Da Costa, 1778). De soort werd gevonden bij de Kleine Wielen in het recreatiegebied Groene Ster, gelegen op ongeveer 3 km ten oosten van Leeuwarden.

De populatie in dit gebied bevindt zich aan de noordelijke oever van de Kleine Wielen bij de camping, op een strandje met weinig begroeiing (alleen wat grassen). Op 4 november 1984 trof ik hier minstens 500 dieren aan. Langs de rand van dit strandje liggen balken, waarop zich eveneens enkele tientallen exx. bevonden. De totale oppervlakte van het verspreidingsgebied hier bedraagt ca. 300 m². Achter deze rand van balken bevindt zich een zonneweide, waarop ik geen exx. aantrof.

Hoe deze soort hier terecht is gekomen is onbekend. Een mogelijkheid is dat levende exx. of eieren met plantmateriaal van elders hier zijn ingevoerd; het terrein bestaat nl. voor een groot deel uit aangeplante bossages.

Tussen de typische, bruin gebandeerde exx. is de kleurvorm albo-variegata Caziot, 1903, algemeen aan te treffen. De grootste dieren die ik vond hebben een breedte van 10 mm.

Cernuella virgata is de tweede soort waarvan dit jaar voor het eerst een populatie in onze provincie werd aangetroffen: in april werd bij Harlingen een populatie van *Balea biplicata* (Montagu, 1803) gevonden.

Van *Cernuella virgata* werd in 1978 (door H.H. Dijkstra, Sneek) en 1983 (tijdens excursie Schelpenwerkgroep Fries Nat. Hist. Museum, Leeuwarden) een lege schelp gevonden in aanspoelsel langs het IJsselmeer bij Cornwerd (Friesland). De mogelijkheid bestaat dat deze schelpen afkomstig zijn uit populaties langs de IJsselmeerdijk in Noord Holland.

De nieuwe populatie is tevens de meest noordelijke van ons land (matrix nrs. EIS: 069 - 213). Of zij zich op deze plaats zal weten te handhaven en zich mogelijk van hieruit verder zal gaan uitbreiden: de tijd zal het leren.

LITERATUUR

- GITTENBERGER, E., W. BACKHUYS en TH.E.J. RIPKEN, 1984. De landslakken van Nederland. K.N.N.V. uitgave nr. 37.
- MIENIS, H.K., 1969. *Cernuelle virgata* (Da Costa, 1778) in Nederland.- *Basteria* 33(1-4): 31-49.
- WILLIGEN, C.A. VAN DER, 1924. Een nieuwe slak. *Helicella virgata* Da Costa, een aanwinst voor onze fauna.- *Lev. Nat.* 29: 193-195.